

ДО ХАРАКТЕРИСТИКИ ФІЗИЧНОГО РОЗВИТКУ ДІТЕЙ ЯСЕЛЬНОГО ТА ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ М.УЖГОРОДА

Х.І.Микита, Г.Д.Пушкаренко

Питанням охорони здоров'я населення України завжди приділялась і приділяється велика увага, особливо охороні здоров'я підростаючого покоління.

Здоров'я дитячого населення - це здоров'я населення країни в майбутньому, бо тільки здорове покоління з гармонійним розвитком фізичних і духовних сил може вирішувати питання подальшого розвитку та зміцнення суспільства, забезпечити його розквіт. Стан здоров'я дитячого населення характеризують такі показники, як фізичний розвиток, захворюваність і смертність. Одним із провідних показників здоров'я дітей є їх фізичний розвиток.

Оцінці фізичного розвитку і стану здоров'я дітей в останні десятиріччя присвячена велика кількість наукових праць [1-4, 6-9].

Цікавість до фізичного розвитку дітей пов'язана з процесом акселерації їх росту, який спостерігався у нашій країні [2, 9].

Велике значення має вивчення динаміки фізичного розвитку в останні роки, яка дозволить виявити тенденції подальшого розвитку дитячої популяції, скласти його прогноз. Діти крупних міст найбільше підлягають акселераційним процесам у зв'язку з урбанізацією, збільшенням об'єму отримуваної інформації та ін.

До 80-х років спостерігалось значне покращення показників фізичного розвитку дитячого населення. Про це свідчать динамічні спостереження за фізичним розвитком дітей у різних містах [1, 5, 6, 9] Проведені наукові дослідження показали, що з 60-х по 70-і роки у фізичному розвитку дітей всіх вікових-статевих груп має місце статистично достовірне збільшення довжини і маси тіла. Від 70-80-х років у дітей 4-5 років наступне стабілізація цих параметрів, з 6-річного віку діти усіх років мають меншу масу тіла ($p < 0,05$), темпи їх росту теж знижуються [2, 9]. У контингенті сучасних дошкільнят і молодших школярів у порівнянні з їх ровесниками десятирічної давності чітко проявляється тенденція до збільшення частки дітей з відносним дефіцитом маси тіла і зменшення - з надлишковою масою тіла. Крім того, як серед дівчат, так і серед хлопчиків 80-х років збільшився процент випадків відносної низькорослості. Частка дітей з нормальним фізичним розвитком у наш час виявляється відносно зниженою [9].

Таким чином, за даними дослідження багатьох авторів, акселерацію росту і розвитку дітей можна рахувати закінченою і в найближчі роки слід очікувати посилення протилежної тенденції - сповільнення темпів росту і розвитку дітей [2,9].

Нами проведено дослідження основних антропометричних показників фізичного розвитку хлопчиків і дівчат від 1 до 6 років (довжина тіла, маса, окружність грудної клітки), які проживають у м.Ужгороді. Всього обстежено 1825 хлопчиків і 1767 дівчат. Отримані матеріали оброблені методом варіаційної статистики, отримані середні величини основних показників фізичного розвитку дітей. На основі цих матеріалів вперше для м. Ужгорода розроблені оціночні таблиці (шкали регресії за довжиною тіла) фізичного розвитку 16 вікових груп дітей ясельного та дошкільного віку, які можуть бути рекомендовані як регіональні стандарти для Закарпаття, яке відрізняється своїми історичними, етнографічними, клімато-географічними та екологічними умовами.

Отримані показники фізичного розвитку - довжина тіла, маса, окружність грудної клітки відображають віково-статеві закономірності. З віком закономірно збільшуються всі антропометричні показники як у хлопчиків, так і у дівчат: зріст у хлопчиків і дівчат від 1 до 6 років збільшується у 1,5 рази, причому найбільший скачок у зрості хлопчиків спостерігається від 1 року 9 місяців до 2 років і від 3 років 6 місяців до 4 років; відповідно у дівчат - від 4 років до 4 років 6 місяців і від

5 років 6 місяців до 6 років. Маса тіла від 1 до 6 років у хлопчиків і дівчат збільшується вдвічі, причому найбільший скачок у хлопчиків спостерігається від 3 років 6 місяців до 4 років; відповідно у дівчат - від 5 років 6 місяців до 6 років.

Таким чином, за допомогою розроблених оціночних таблиць фізичного розвитку дітей ясельного та дошкільного віку (шкали регресії за довжиною тіла) можна легко і швидко провести індивідуальну оцінку гармонійності фізичного розвитку дітей. Проведення індивідуальної та групової оцінки гармонічності фізичного розвитку дітей, постійний контроль за його станом є необхідною передумовою виховання здорового гармонійно розвинутого підростаючого покоління.

ЛІТЕРАТУРА:

1.Беренштейн Г.Ф., Полевою Д.А., Нурбнева М.Н. Физическое развитие дошкольников г.Витебска // МРЖ.- разд.7.- 1991.- С.48.

2. Дарская С.С., Никитюк Б.А., Новожилова О.Б. и др. Морфофункциональное проявление акселерации развития детского организма // М.- 1979.- С.6-34.
3. Дворецкий З.Н., Егорова А.И., Юшкова Г.Г., Дворецкая Л.С., Исаенкова Н.И. Физическое развитие детей дошкольного возраста Перми и степень их функциональной готовности к поступлению в школу // Риг. и сан.- 1987.- №1.- С.27-28.
4. Кардашенко В.Н., Вишневецкая Т.Ю., Дьячкова Н.Г., Суханова Н.Н., Баль Л.В., Должанская Н.А., Кузнецова А.И., Кузнецова Л.Ю. Динамика Физического развития и состояния здоровья школьников // Гиг. и сан.- 1987.- №6.- С.18-20.
5. Матвеева Н.А., Кобзева Л.Ф., Грехова И.П., Квасова А.П. Динамика физического развития детей дошкольного возраста г. Горького // Гиг. и сан.- 1988.- №4.- С.79-81.
6. Слуцкая Г.М., Черкасов М.С., Лычманова Н.Н., Назаркина Л.А., Устинова А.А. Особенности динамики физического развития детей дошкольного возраста Астрахани // Здравоохран. Рос. Федерации.- 1986.- №5.- С.19-21.
7. Тугалаев С.Т. Физическое развитие 6-летних детей, обучающихся в сельских школах // Гиг. и сан.- 1987.- №1.- С.24-26.
8. Хамроев А.Х., Амуров А.Р., Саломов Й.Т., Рузиев Р.Р. Физическое развитие детей дошкольного возраста в условиях сельской местности // МРЖ.- разд.7.- 1986.- с.10.
9. Ямпольская Ю.А., Юрко Г.П., Веремкович Л.В., Ужви Б.Г. Изменения в физическом развитии детей дошкольного и младшего школьного возраста Москвы за последние 20 лет // Гиг. и сан.- 1991.- №8.- С.41-44.

Summary

ON THE CHARACTERISTICS OF PHYSICAL DEVELOPMENT OF INFANTS AND PRE-SCHOOL CHILDREN IN UZHGOROD

K.I.Mykyta, G.Pushkarenko

The main anthropometric indices of physical development (length, weight, chest circumference) of pre-school children have been studied. On the basis of the data received the evaluation tables (regressive scales of body length) for the practical use by pediatricians have been worked out.